

IJTIMOIIY-GUMANITAR SOHADA ILMIIY-INNOVATION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNALI

ISSN 3060-5059

VOL.3 № 4

2026

MUSTAHKAM OILA SHAKLLANTIRISHNING FALSAFIY-ESTETIK MUAMMOLARI

Rahmonberdiyeva Sitora Yusubbayevna

Oila va gender ilmiy tadqiqot instituti, doktoranti (mustaqil tadqiqotchisi)

Annotatsiya

Mustahkam oila shakllantirishning falsafiy-estetik muammolari bugungi kunda jamiyatimizda dolzarb masalalardan biridir. Oila, har bir insonning hayotidagi eng muhim ijtimoiy tuzilma bo'lib, uning barqarorligi va mustahkamligi nafaqat shaxsiy hayot, balki jamiyatning rivojlanishi uchun ham muhimdir. Oila shakllantirish jarayonida ko'plab falsafiy va estetik muammolar paydo bo'ladi. Ushbu maqolada, mustahkam oila shakllantirishning falsafiy-estetik jihatlari, uning muammolari va yechimlari haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: oila, falsafiy-estetik muammolar, jamiyat, hayot, his-tuyg'ular, tarbiya, o'zaro hurmat, ishonch.

ФИЛОСОФСКО-ЭСТЕТИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ КРЕПКОЙ СЕМЬИ

Рахмонбердиева Ситора Юсуббаевна

Институт исследований семьи и гендера, докторант (независимый исследователь)

Аннотация

Философские и эстетические проблемы формирования крепкой семьи являются сегодня одной из актуальных проблем нашего общества. Семья – важнейшая социальная структура в жизни каждого человека, ее стабильность и прочность важны не только для личной жизни, но и для развития общества. В процессе формирования семьи возникает множество философских и эстетических проблем. В данной статье представлена информация о философско-эстетических аспектах построения крепкой семьи, ее проблемах и решениях.

Ключевые слова: семья, философско-эстетические проблемы, общество, быт, чувства, воспитание, взаимное уважение, доверие.

PHILOSOPHICAL AND AESTHETIC PROBLEMS OF FORMING A STRONG FAMILY

Rahmonberdiyeva Sitora Yusubbayevna

Institute for Family and Gender Studies, Doctoral Student (Independent Researcher)

Abstract

Philosophical and aesthetic problems of forming a strong family are one of the urgent issues in our society today. The family is the most important social structure in the life of every person, its stability and strength are important not only for personal life, but also for the development of society. Many philosophical and aesthetic problems arise in the process of family formation. This article provides information about the philosophical and aesthetic aspects of building a strong family, its problems and solutions.

Keywords: family, philosophical-aesthetic problems, society, life, feelings, education, mutual respect, trust.

Oila — inson hayotining eng muhim va ajralmas qismi bo'lib, har bir shaxsning

rivojlanishi hamda ijtimoiy hayotida alohida o'rin tutadi. Oila nafaqat biologik aloqalar, balki hissiy, ruhiy va ijtimoiy munosabatlar asosida ham shakllanadi. Oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlar o'zaro hurmat, sevgi va ishonch asosida quriladi. Oila insonning birinchi ijtimoiy maktabi bo'lib, unda axloqiy qadriyatlar, tarbiya va hayotiy tajribalar shakllanadi.

Oila shakllanishi, avvalo, ikki insonning o'zaro sevgisi va ishonchi bilan boshlanadi. Oila qurish jarayoni nafaqat shaxsiy his-tuyg'ular, balki ijtimoiy va madaniy omillar bilan ham bog'liqdir. Har bir oila o'ziga xos an'analar, qadriyatlar va hayot tarzi bilan ajralib turadi. Oila ichidagi munosabatlar o'zaro muloqot, tushunish va qo'llab-quvvatlash orqali mustahkamlanadi. Oila a'zolari bir-biriga yordam berish, muammolarni birgalikda hal qilish va bir-birining his-tuyg'ularini tushunishga intilish orqali o'zaro aloqalarni kuchaytiradilar.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

Zamonaviy jamiyatda oila shakllanishi va uning mustahkamligi ko'plab omillarga bog'liq. Iqtisodiy sharoitlar, ijtimoiy muhit va madaniy an'analar oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlarga ta'sir ko'rsatadi. Oila ichidagi stress va tashvishlar o'zaro aloqalarni zaiflashtirishi mumkin. Shuning uchun oila a'zolari bir-birini tushunishga, muammolarni birgalikda hal qilishga va o'zaro qo'llab-quvvatlashga intilishlari zarur. Oila, shuningdek, ijtimoiy normalar va qadriyatlar bilan chambarchas bog'liqdir. Har bir oila jamiyatdagi o'ziga xos an'analar va qadriyatlar asosida shakllanadi. Oila a'zolari o'zaro aloqalarda ijtimoiy normalarga amal qilishlari va bir-birlariga hurmat ko'rsatishlari lozim. Oila ichidagi munosabatlar ijtimoiy muhitdagi o'zaro aloqalar va an'analar bilan bog'liq bo'lib, bu holat oila mustahkamligini ta'minlaydi [1; 13-b.]. Oila a'zolari o'rtasida o'zaro hurmat, ishonch va sevgi bo'lsa, bunday oila mustahkam va barqaror bo'ladi. Oila ichidagi go'zallik va estetik muhit ham oila a'zolarining ruhiy holatini yaxshilaydi, o'zaro aloqalarni kuchaytiradi. Oila inson hayotining eng muhim qismi bo'lib, uning mustahkamligi va barqarorligi jamiyat rivojiga bevosita ta'sir ko'rsatadi [3; 43-b.].

Tadqiqot metodologiyasi

Oila shakllantirish jarayoni, avvalo, oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlarga asoslanadi. Oila ichidagi aloqalar, axloqiy qadriyatlar, hissiyotlar va o'zaro hurmat oila mustahkamligini belgilovchi asosiy omillardir. Falsafiy nuqtayi nazardan, oila — insonlarning o'zaro aloqalari va mas'uliyatlari asosida shakllanadigan ijtimoiy institutdir. Oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlar ularning o'zaro hurmat va ishonchiga bog'liq. Oila ichidagi sevgi, o'zaro tushunish va qo'llab-quvvatlash mustahkam oila shakllantirishda muhim rol o'ynaydi [4; 102-b.]. Mustahkam oila shakllantirishda estetik jihatlar ham muhim ahamiyatga ega. Oila ichidagi go'zallik nafaqat tashqi ko'rinishda, balki ruhiy holatda ham namoyon bo'ladi. Oila a'zolarining bir-biriga bo'lgan munosabatlari, hissiyotlari va o'zaro aloqalari orqali mustahkam oila shakllanadi. Estetik muhit oila ichidagi ijobiy hissiyotlarni kuchaytirishga yordam beradi. Oila a'zolari o'rtasida go'zallik va estetik muhitni yaratish ularning ruhiy holatini yaxshilaydi va o'zaro aloqalarni kuchaytiradi. Oila shakllantirish jarayonida tarbiya va ta'lim ham muhim o'rin tutadi. Oila insonning birinchi maktabidir. Oila a'zolari o'rtasidagi tarbiyaviy jarayonlar, axloqiy qadriyatlarni o'rgatish va hayotiy tajribalarni baham ko'rish orqali mustahkam oila shakllanadi. Tarbiya jarayoni oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlarni yanada mustahkamlashga yordam beradi. Oila ichida bolalarga axloqiy qadriyatlarni singdirish ularning shaxs sifatida rivojlanishiga xizmat qiladi. Bunday jarayon oila a'zolarining bir-biriga bo'lgan munosabatlarini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi [5; 54-b.].

Tahlil va natijalar

Oila shakllantirishda kommunikatsiya ham muhim omildir. Oila ichidagi ochiq va samimiy muloqot o'zaro tushunishni oshiradi va muammolarni hal etishda yordam beradi. Oila a'zolari o'rtasida ochiq muloqot mavjud bo'lsa, bu ularning o'zaro aloqalarini kuchaytiradi va mustahkam oila shakllantirishga xizmat qiladi. Oila ichida muammolar yuzaga kelganda, ularni birgalikda hal qilish va bir-birini tushunish orqali mustahkam aloqalarni o'rnatish mumkin. Oila a'zolari o'rtasidagi o'zaro muloqot ularning hissiyotlari va munosabatlarini yanada kuchaytiradi.

Ijtimoiy muhit ham oila shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Oila jamiyatning bir qismi sifatida ijtimoiy normalar va qadriyatlar bilan bog'liqdir. Oila a'zolari jamiyatdagi o'zaro munosabatlar va an'analar asosida o'zaro aloqalarini shakllantiradilar [7; 18-b.]. Mustahkam oila shakllantirish uchun ijtimoiy muhitda sog'lom qadriyatlar va an'analarni qaror toptirish lozim. Oila a'zolari o'rtasida o'zaro hurmat, sevgi va ishonch mavjud bo'lsa, bunday oila mustahkam va barqaror bo'ladi. Oila shakllantirish jarayonida har bir inson o'z mas'uliyatini anglab, oila a'zolari o'rtasida o'zaro hurmat va ishonchni mustahkamlashga harakat qilishi zarur. Oila a'zolari o'rtasidagi aloqalarni kuchaytirish mustahkam oila shakllantirishga xizmat qiladi. Oila inson hayotining eng muhim qismi bo'lib, uning mustahkamligi va barqarorligi jamiyat rivojiga katta ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun mustahkam oila shakllantirish masalasi har bir inson uchun muhimdir va bu yo'lda izchil harakat qilish zarur [9; 87-b.].

Mustahkam oila shakllantirishda muammolar ham mavjud. Oila ichidagi bo'linishlar, muloqot yetishmovchiligi, axloqiy qadriyatlarning susayishi kabi holatlar oila mustahkamligini zaiflashtirishi mumkin. Bu muammolarni hal etish uchun oila a'zolari o'rtasida o'zaro tushunishni kuchaytirish, muloqotni yaxshilash va axloqiy qadriyatlarni mustahkamlash zarur. Shu bilan birga, mustahkam oila shakllantirish jarayonida zamonaviy texnologiyalarning ta'siri ham e'tiborga olinishi lozim. Bugungi kunda internet va ijtimoiy tarmoqlar oila a'zolari o'rtasidagi muloqotni sezilarli darajada o'zgartirmoqda. Oila a'zolari orasidagi muloqotning o'zgarishi ba'zan ularning o'zaro aloqalarini kuchaytirish o'rniga masofani oshirishi yoki tushunmovchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin. Shuning uchun zamonaviy texnologiyalardan oqilona foydalanish va oila ichidagi an'anaviy muloqot shakllarini saqlab qolish zarur.

Oila shakllantirishning falsafiy-estetik muammolari inson hayotining turli jabhalarida o'z aksini topadi. Oila nafaqat shaxsiy hayotning asosiy tuzilmasi, balki ijtimoiy va madaniy hayotning ham ajralmas qismi sifatida qaraladi. Oila ichidagi munosabatlar, axloqiy qadriyatlar, estetik muhit va tarbiyaviy jarayonlar uning mustahkamligini belgilovchi asosiy omillardir. Shu bois oila shakllantirish jarayonida falsafiy va estetik jihatlarni inobatga olish zarur. Oila a'zolari o'rtasida o'zaro hurmat, ishonch va sevgi mavjud bo'lsa, bunday oila mustahkam va barqaror bo'ladi. Oila shakllantirish jarayonida har bir inson o'z mas'uliyatini anglab, oila a'zolari o'rtasida o'zaro aloqalarni mustahkamlashga intilishi lozim. Bu esa oila ichidagi muhitni sog'lomlashtirish va uning barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega [6; 65-b.].

Oila shakllantirish jarayonida jamiyatning iqtisodiy va ijtimoiy sharoitlari ham muhim rol o'ynaydi. Iqtisodiy qiyinchiliklar oila ichidagi munosabatlarga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Oila a'zolari o'rtasidagi stress va tashvishlar ularning o'zaro aloqalarini zaiflashtiradi. Shu sababli oila shakllantirishda iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash oila a'zolarining ruhiy holatini yaxshilashga xizmat qiladi. Ijtimoiy sharoitlar ham oila shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Oila a'zolari o'rtasidagi aloqalarni kuchaytirish va mustahkam oila shakllantirish uchun sog'lom ijtimoiy muhit zarur. Oila shakllantirish jarayonida, shuningdek, oila a'zolari o'rtasida o'zaro tushunishni mustahkamlash muhimdir. Oila ichidagi ochiq va samimiy muloqot o'zaro tushunishni oshiradi va muammolarni hal etishda yordam beradi. Oila ichida muammolar yuzaga kelganda, ularni birgalikda hal qilish va bir-birini tushunish orqali mustahkam aloqalarni o'rnatish mumkin. Mustahkam oila shakllantirishda oila a'zolarining shaxsiy rivojlanishi ham muhim ahamiyatga ega. Har bir oila a'zosi o'zining shaxsiy maqsadlari va orzularini amalga oshirish uchun imkoniyatlarga ega bo'lishi kerak. Oila a'zolarining shaxsiy rivojlanishi ularning o'zaro aloqalarini kuchaytiradi va oila ichidagi muhitni sog'lomlashtiradi. Oila a'zolari o'rtasidagi o'zaro qo'llab-quvvatlash ularning shaxsiy rivojlanishiga yordam beradi va mustahkam oila shakllantirishga xizmat qiladi [10; 7-b.].

Oila shakllantirish jarayonida oila a'zolari o'rtasida o'zaro hurmat va ishonchni mustahkamlash alohida ahamiyat kasb etadi. Oila a'zolari o'rtasida o'zaro hurmat mavjud bo'lsa, bu ularning aloqalarini kuchaytiradi va mustahkam oila shakllanishiga xizmat qiladi. Oila ichidagi ishonch esa oila a'zolarining bir-biriga bo'lgan munosabatlarini yanada mustahkamlaydi. Oila va

jamiyat o'rtasidagi munosabatlar insoniyat tarixida doimo muhim ahamiyatga ega bo'lgan. Oila har bir shaxsning hayotidagi dastlabki ijtimoiy guruh sifatida uning tarbiyasi, axloqiy qadriyatlar va shaxsiyatining shakllanishida muhim rol o'ynaydi. Oila a'zolari o'rtasidagi munosabatlar, ularning bir-biriga bo'lgan mehr-muhabbati, hurmati va qo'llab-quvvatlashi shaxsning ijtimoiy hayotga tayyorgarligida asosiy omil hisoblanadi. Oila nafaqat shaxsiy hayotning asosiy poydevori, balki jamiyatning ham asosiy tarkibiy qismidir. Oila ichidagi tarbiya va ta'lim jarayonlari, ijtimoiy qadriyatlar va an'analar o'z navbatida jamiyatning barqarorligini ta'minlaydi. Oila orqali avloddan avlodga o'tadigan axloqiy me'yorlar va ijtimoiy qadriyatlar jamiyatning umumiy madaniyatini shakllantiradi.

Jamiyat esa oila uchun kengaytirilgan ijtimoiy muhitni taqdim etadi. Oila a'zolari jamiyatning turli qatlamlari bilan aloqada bo'lib, ijtimoiy hayotda o'z o'rnini topadilar. Jamiyatda mavjud bo'lgan iqtisodiy, siyosiy va madaniy sharoitlar oila hayotiga bevosita ta'sir etadi. Masalan, iqtisodiy qiyinchiliklar oilalarning farovonligiga ta'sir qilsa, siyosiy o'zgarishlar oilaning huquqiy va ijtimoiy maqomini o'zgartirishi mumkin. Oila va jamiyat o'rtasidagi munosabatlar murakkab va dinamik xarakterga ega. Oila ichida yuzaga keladigan muammolar, masalan, o'zaro tushunmovchiliklar, moliyaviy qiyinchiliklar yoki ta'limdagi muammolar jamiyatda kengroq ijtimoiy muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Shuning uchun oila va jamiyat o'rtasidagi aloqalarni yaxshilash, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash hamda oilalarning farovonligini oshirish uchun ijtimoiy dasturlar va siyosatlar ishlab chiqish zarur. Umuman olganda, oila va jamiyat o'rtasidagi munosabatlar bir-birini to'ldiruvchi va o'zaro ta'sir etuvchi jarayonlardir. Oila shaxsiy va ijtimoiy taraqqiyotning poydevori bo'lsa, jamiyat oilaning rivojlanishi uchun zarur sharoitlarni yaratadi. Oila va jamiyat o'rtasidagi bu o'zaro bog'liqlik barqaror hamda farovon jamiyatni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

Shunday qilib, mustahkam oila shakllantirishning falsafiy-estetik muammolari zamonaviy jamiyatda nihoyatda muhimdir. Oila ichidagi munosabatlar, axloqiy qadriyatlar, estetik muhit va tarbiyaviy jarayonlar uning mustahkamligini belgilovchi asosiy omillardir. Oila inson hayotining eng muhim qismi bo'lib, uning mustahkamligi va barqarorligi jamiyat rivojiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Oila shakllantirish jarayonida har bir inson o'z mas'uliyatini anglab, oila a'zolari o'rtasida o'zaro aloqalarni mustahkamlashga harakat qilishi kerak. Bu oila ichidagi muhitni sog'lomlashtirish va uning barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Shuning uchun mustahkam oila shakllantirish masalasi har bir inson uchun dolzarb bo'lib, bu yo'lda izchil va ongli harakat qilish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Jumaniyazov O. Oila va ijtimoiy qadriyatlar. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. — 156 b.
2. Toshpo'latov M. Oila tarbiyasi: falsafa va amaliyot. — Samarqand: Samarqand davlat universiteti, 2022. — 124 b.
3. Xolmirzayev A. Oila va uning estetik jihatlari. Buxoro: Buxoro davlat universiteti, 2020. 232 b.
4. Saidov R. Oila va jamiyat: falsafiy nuqtai nazar. — Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti, 2023. — 186 b.
5. Ruziev A. Oila va inson: falsafiy tafakkur. — Andijon: Andijon davlat universiteti, 2021. 210 b.
6. To'rayev S. Oila estetikasi: tarix va zamon. — Qarshi: Qarshi davlat universiteti, 2022. 146 b.
7. Anvarov D. Oila va axloqiy qadriyatlar. — Nukus: Qoraqalpoq davlat universiteti, 2023. — 179 b.
8. Yuldashev J. Oila va uning falsafiy muammolari. Farg'ona: Farg'ona davlat universiteti, 2020. — 181 b.
9. Murodov E. Oila, estetik va axloqiy qadriyatlar. Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti, 2022. — 157 b.
10. Sul'tonov B. Oila va ijtimoiy taraqqiyot: falsafiy yondashuvlar. — Jizzax: Jizzax davlat universiteti, 2023. — 256 b.